

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hatay narenciye üretimi açısından Türkiye'nin en önemli illerinden birisi olmasına rağmen 6 Şubat depremlerinin getirdiği yıkım ve artan maliyetler karşısında üreticiler çaresiz kalmakta, mevsimlik işçiler barınma sorunu nedeniyle bölgeyi tercih etmemekte ve bölge önemli bir gelir kaynağını yitirmeye yüz tutmaktadır. Hatay'daki birçok yurttaşımızın deprem sonrası elinde bulunan tek geçim kaynağı olan narenciye üretimine dair yaşanan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

S. S. M.
Sazın Tanrıtepe,
Diyarbakır Mv.

Nermin Yıldırım Kara
Hatay Milletvekili

Ali Özkan
Kahramanmaraş Mv.

Ahmet BAKUR
Adana Mv.

Mahir P. G. A. T.
12-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000

Gamze TAŞCİER
Ankara Mv.

Veli Ağbaba
Malatya Mv.

Mehmet Akkaya
Hatay Mv.

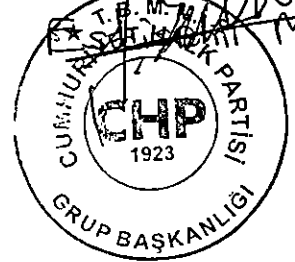
Semra DİNGER
Ankara Mv.

Ayem Yaman
Antalya Milletvekili

Orhan Sömer
Adana Mv.

Cevdet Akay
Korobük Mv.

Taleh Söller
M. V.

GEREKÇE

Narenciye üretimi ve ihracatı ülkemizin ekonomisi açısından oldukça önem taşımaktadır. Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü verilerine göre; Türkiye 2021-2022 üretim sezonunda yaklaşık 5,4 milyon ton turunçgil üretimi gerçekleştirmiş, mevsimsel şartların uygunluğu da göz önünde bulundurulduğunda; bu üretimin neredeyse tamamı Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nden karşılanmıştır. Türkiye'de 2021 yılında 1,8 milyon ton mandalina üretimi gerçekleşmiş ve illere göre kıyaslandığında; bu üretimde yüzde 39 ile Hatay ilk sırada yer almıştır. Yine aynı veriler ışığında; 2021/2022 piyasa yılında, mandalina ihracatına bakıldığında Türkiye yüzde 28, Çin yüzde 25 ve Güney Afrika yüzde 15 seviyelerindeyken, limonda ise Meksika yüzde 31, Türkiye yüzde 30 ve Güney Afrika yüzde 20 seviyelerindedir.

Cumhuriyet Halk Partisi 2006 yılında, Akdeniz Bölgesi'nde narenciye üreticilerinin yaşadığı sorunları yerinde görüp saptamak ve bu sorunların çözümüne ilişkin politikalar geliştirmek amacıyla kurduğu komisyon neticesinde; İzmir, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin, Adana ve Hatay'a ziyaretler düzenlemiş hem üreticilerle hem ticaret odalarıyla hem de sivil toplum kuruluşlarıyla görüşüp önemli bir rapor hazırlamıştır. Bugünden dönüp bahsi geçen rapora bakıldığında; iktidar tarafından yapılan incelemelerin ve sonuçların dikkate alınmadığı ve yeterli düzenlemelerin hayata geçirilmediği görülmektedir.

Narenciye üretimi açısından Hatay ili büyük önem taşımaktadır. Özellikle depremden sonra yaşanan yıkımın atlatılması amacıyla buradaki üretimin tekrar değerlendirilmesi ve gereken desteğin verilmesi gerekmektedir. Narenciye üretiminde mevsimlik işçiler önemli yer tutmasına rağmen yaşanan yıkımla beraber mevsimlik işçiler için de barınma sorunu ortaya çıkmıştır. Narenciye üretiminde genellikle sezon eylül başı ile başlayıp ocak sonu itibarıyla de devam etmektedir. Bu süre içerisinde yaklaşık 5 bin ile 6 bin arasında mevsimlik işçi bölgeye gelmektedir. Özellikle Hatay'ın Dörtöyl ilçesinde narenciye önemli bir geçim kaynağıdır. Barınma krizinin çözülememesi sebebiyle mevsimlik işçiler Dörtöyl ilçesine gelmeyi tercih etmemekte ve üreticiler hasat konusunda sorun yaşamaktadır.

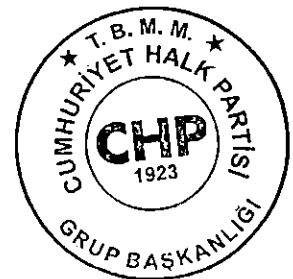
Dörtöyl-Erzin-Toprakkale hattında 1.500.000 ton üretim kapasitesi mevcuttur. Ancak üretimin verimli ve sağlıklı ilerleyebilmesi için geliştirmeler yapılmalıdır. Üretim kısmında ton başı teşvik verilmesi önemli bir gereklilik olmakla birlikte arz-talep dengesi göz önünde bulundurularak doğru planlama ve bilgilendirme yapılmalıdır. Narenciye üreticileri emeklerinin zayii olmaması adına taban fiyat uygulaması düzenlemesi talep etmektedir. Üretim maliyetleri günden güne artmakta ve taban fiyat uygulaması olmadığı takdirde emeğinin karşılığını alamayan çiftçiler mağduriyet yaşamaktadır. Yapılan ÖTV artışının da önemli ölçüde etkisiyle genel seçimlerden önce, 9 Mayıs 2023 tarihinde ortalama litre başı benzin 19,81 TL ve litre başı motorin 18,59 TL iken 17 Ekim 2023 tarihi itibarıyla benzin 35 TL ve motorin 40 TL seviyelerine gelmiştir. Bu rakamların önümüzdeki günlerde daha da artması beklenmektedir.

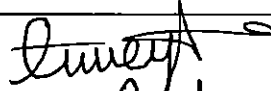
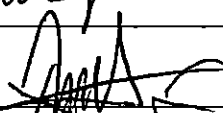
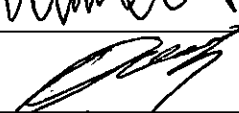
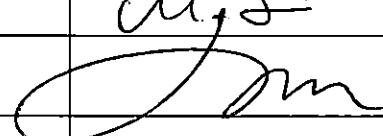
Narenciye ürünlerine her yıl 2 kez şeker gübresi verilmesi gerekmektedir ve bu da ayrı bir maliyet kalemi olarak üreticileri zor duruma sokmaktadır. Bunlara ek olarak; sulama masrafları, ilaç ve gübreleme maliyetleri de göz önünde bulundurulduğunda narenciye üretimi oldukça maliyetli hale gelmiştir.

Üretimin zorluğu ve maliyet artışlarının yanı sıra; İskenderun Körfezi'ndeki tesislerin sebep olduğu kirlilik, narenciye üretimini de olumsuz etkilemektedir. Körfezdeki hava hareketleri sonucunda, Erzin'deki narenciye bahçelerine ve tarım alanlarına bu kirlilik taşınmakta, termik santralin bacasından çıkan zehirli gazlardan kaynaklanan asit yağmurları narenciye bahçelerindeki narenciyeleri dalında çürütmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında; Hatay ilindeki halihazırda depremzede olan ve tek geçim kaynağı narenciye üretimi olan birçok yurttaşımızın üretim safhasında yaşadıkları sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması adına meclis araştırması komisyonu kurulmasını arz ederim.

281.. Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1	A. Tuncaç ÖZKAN	İzmir	
2	Nurhayat Altacıkayraklı Bursa		
3	Mustafa Sargıl Erzinçana		
4	Ediz İN	Edine Mu	
5	Müzeyyen Serkin	Adana Mu.	
6	Seyit Torun	Ordu Mu.	
7	Murat BAKAN	İzmir Mu.	M.Bakan.
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

